

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
GRAD ZENICA**

**OBRAĐIVAČ: SLUŽBA ZA PRIVREDU, GRADSKU
IMOVINU I UPRAVLJANJE RAZVOJEM**

**IZVJEŠTAJ
O PROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI NA
NACRT STRATEGIJE RAZVOJA GRADA ZENICA ZA PERIOD 2023-2027. GODINA**

Zenica, decembar 2023. godine

**IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI
NA NACRT STRATEGIJE RAZVOJA GRADA ZENICA ZA PERIOD 2023-2027. GODINA**

I

Zaključkom Gradskog vijeća Grada Zenica broj: 01-45-16500/23 od 27. jula 2023. godine utvrđen je Nacrt Strategije razvoja Grada Zenica 2023-2027. godina i upućen na javnu raspravu u trajanju od 60 dana. Primjedbe, prijedlozi i sugestije mogli su se dostaviti najkasnije do 28. septembra 2023. godine.

U utvrđenom roku dostavljeni su prijedlozi i sugestije koje su razmatrane na sastancima Razvojnog tima koji su održani 30. novembra i 21. decembra 2023. godine.

II

Nakon razmatranja svih prijedloga i sugestija koje su dostavljene koordinatoru Razvojnog tima za pripremu i izradu Strategije razvoja Grada Zenica 2023-2027. godina u toku javne rasprave, daju se sljedeći stavovi:

1. Gradska vijećnica, Emina Babić, postavlja pitanje da li je postojao projektni tim, a ako jeste da se dostavi spisak osoba koje su učestvovala u izradi.

Na osnovu člana 15. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 49/06, 51/09), člana 9. Uredbe o izradi strateških dokumenata („Službene novine Federacije BiH“, broj: 74/19), člana 34. Statuta Grada Zenica („Službene novine Grada Zenica“ broj: 05/15), člana IV Odluke o izradi Strategije razvoja Grada Zenica broj: 02-45-26057/20, Gradonačelnik je donio Rješenje broj 02-45-3486/21 kojim se imenovao Razvojni tim od 15 članova zadužen za pripremu i proces izrade integrirane Strategije razvoja Grada Zenica.

U Razvojni tim su imenovani pomoćnici gradonačelnika, savjetnik gradonačelnika, direktor Zeničke razvojne agencije, predsjedavajući Gradskog vijeća Grada Zenica, predstavnik Univerziteta u Zenici, predstavnik omladinskog udruženja Reaktiv kao i predstavnik Udruženja poslodavaca Zenica.

2. Gradska vijećnica, Emina Babić pita da li su u izradi Strategije bili uključeni gradonačelnik i predstavnici gradske uprave, da li je učestvovao neko od gradskih vijećnika, da li su bile uključene nevladine organizacije, privatni sektor, mjesne zajednice i eventualno neki drugi učesnici.

Pored Razvojnog tima i Gradonačelnika u cjelokupni proces izrade Strategije bile su uključene i nevladine organizacije, javne ustanove, javna preduzeća i drugi stakeholderi koji su mapirani po strateškim ciljevima (npr. Savez socijalnih radnika, Udruženje Dlan, Forum građana Zenica, Reaktiv, Eko tvrtkovac, Eko Forum, Udruženje poslodavaca, Savez Izviđača, članovi Privrednog savjeta, Komisija za pitanje mladih itd).

3. Gradska vijećnica, Emina Babić, postavlja pitanje da li je izvršeno "Mapiranje zainteresovanih aktera" da li su prilikom izrade bile uključene i društveno osjetljive grupe.

Prilikom izrade strateškom dokumenta uključene su i društveno osjetljive grupe.

4. Gradska vijećnica, Emina Babić, postavlja pitanje da li je Privredni savjet Grada Zenica razmatrao Nacrt Strategije razvoja Grada Zenica za period 2023-2027. prije nego što je upućen na razmatranje Gradskom vijeću.

Na 22. sjednici Privrednog savjeta održanoj dana 19.07.2023. godine prezentiran je i razmatran Nacrt Strategije razvoja Grada Zenica za period 2023 – 2027. godina.

Gradska vijećnica, Emina Babić, postavlja pitanje zašto u dokumentu nije naveden podatak o odluci Gradskog vijeća o pristupanju izradi Strategije razvoja Grada Zenica što je osnovna informacija koju ovakav dokument treba da sadrži kako bi smo znali kada je počela izrada i koji su osnovni ciljevi i da li Odluka uopće postoji.

Odluku o izradi Strategije razvoja Grada Zenica je donio gradonačelnik Grada Zenica shodno Zakonu o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH i Uredbom o izradi strateških dokumentara (član 9. stav 3. i stav 6.) .

5. Gradska vijećnica, Emina Babić pita koliko je koštala izrada strategije i da li su učesnici u izradi za to bili plaćeni?

Za tehničku izradu strateškog dokumenta je angažovan konsultant. Svi ostali učesnici u izradi nisu imali naknadu za svoj rad i angažman.

6. Gradska vijećnica, Emina Babić pita zašto se strategija donosi samo za period od 4 godine a predhodna je bila na 10 godina.

U skladu sa odredbama Uredbe o izradi strateških dokumenata, novi planski ciklus za izradu strategija je definisan za period 2021 – 2027. godina. Grad Zenica je do 2022. godine imao važeću Strategiju razvoja.

7. Gradska vijećnica, Emina Babić pita da li je u izradi primjenjen Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH obzirom da se on ne pominje u metodološkom okviru dokumenta?

Proces izrade Strategije je usaglašen sa postojećim zakonskim okvirom poštujući princip horizontalne i vertikalne koordinacije, uključivanjem relevantnih učesnika na participatoran način osiguravajući integraciju između različitih razvojnih sektora (ekonomija, društvo, okoliš). Metodološki okvir je dopunjen propisima koji uređuju ovu oblast (Zakon o razvojnom planiranju FBiH i Uredba o izradi strateških dokumenata u Federaciji BiH).

8. Gradska vijećnica, Emina Babić pita zašto u dijelu "Aktuelni sektorski planovi konsultirani i uvršteni u programski dio Strategije" (stranica 4) koji govori o dokumentima koji su predhodno urađeni nije uvrštena i Strategija razvoja za period 2012-2022 godine koju je radila ZEDA ili barem analiza podataka o monitoringu i implementaciji Strategije koja je urađena od strane omladinskog udruženja Reaktiv u saradnji sa UNDP BiH.

Planski period Strategije razvoja Općine Zenica je važio za period 2012-2022. godine, a za izradu iste su korišteni podaci iz perioda 2005-2009. godina te zbog proteka vremena nisu korišteni za izradu Strategije za period 2023-2027. godine.

Analiza Strategije lokalnog razvoja Općine Zenica za period 2012-2022. godina je završena u julu 2020. godine od strane udruženja Reaktiv i preporuke iz iste su korištene za izradu Strategije razvoja Grada Zenica za period 2023-2027. godina.

9. Zašto u dijelu "Predloženi dodatni akcioni planovi" (stranica 4) koji govori o sektorima za koje je potrebno provesti dodatna razmatranja nisu pomenuti akcioni planovi za zaštitu okoliša, za unapređenje javnog prevoza, za zbrinjavanje socijalnih kategorija, za rješavanje pitanja subvencioniranja prve kupovine stanova za mlade braćne parove, za rješavanje negativnog demografskog trenda.

Strategija razvoja integriše prethodno usvojene sektorske strategije i planove. Akcioni plan za zeleni grad Zenicu (GCAP) predstavlja sveobuhvatni plan za zaštitu okoliša kojim su definisane mjere (zrak, voda, upravljanje otpadom, prevoz / urbana mobilnost, energetika).

Usvajanjem Odluke o načinu i uslovima povjeravanja i organizovanja javnog linijskog prijevoza putnika u linijskom cestovnom prijevozu, koja je na Gradskom vijeću razmatrana i u formi Nacrta i Prijedloga, definisani su kriteriji za izbor prijevoznika. Odluka tretira i ekološki aspekt, a koji se ogleda kroz kriterij starosti vozila, uticaj na životnu sredinu, racionalizaciju postojećih i uvođenja novih linija te održivost cijene usluga javnog prijevoza.

Socijalna zaštita nije u nadležnosti lokalne samouprave. Grad u okviru zakonskih nadležnosti može proširiti krug mjera poboljšanja socijalne sigurnosti građana što kroz programe već i radi a isto je regulisano Odlukama i Programima, te nema obavezu da donosi akcione planove kako je to navedeno.

10. Gradska vijećnica, Emina Babić konstatuje da se u dokumentu pominje novo postrojenje za grijanje grada "Toplana" doo Zenica, a zanima je zašto se ne predviđa mogućnost alternativnog rješenja u slučaju da AM prestane sa radom.

Grad Zenica posredstvom javnog preduzeća Zenicagas intenzivno provodi aktivnosti na gasifikaciji gradskih i prigradskih naselja kako bi se obezbjedio prirodni plin kao energent. U projektu gasifikacije je na široj lokaciji „Stare termoelektrane“

predviđen priključak kapaciteta do 50 MWt za sistem daljinskog grijanja, čime bi se osigurali uslovi za izgradnju vršne i/ili rezervne kotlovnice i širenje sistema daljinskog grijanja.

Strateška razmatranja izgradnje vršne i/ili rezervne kotlovnice uključuju i mogućnost korištenja otpada kao osnovno ili dodatno gorivo. Također, predviđena je mogućnost izgradnje zonskih kotlovnica na prirodni plin kao i mogućnost korištenja obnovljivih izvora energije (podzemne vode ili solarne), kao djelimični izvor za sistem daljinskog grijanja. U toku je izrada studije koju finansira Evropska banka na obnovu i razvoj (EBRD) kojom su obuhvaćena alternativna rješenja.

Toplana d.o.o. Zenica je zajednička kompanije u kojoj Grad Zenica ima 20% vlasničkog udjela. Novi kotlovi koriste koksni i visokopećni plin iz ArcelorMittala d.o.o. Zenica kao i prirodni plin.

Toplana d.o.o. Zenica može proizvoditi toplotnu energiju za potrebe daljinskog grijanja neovisno o proizvodnom procesu ArcelorMittala koristeći prirodni gas za energent.

11. Zašto se strategijom ne predviđa izgradnja novog Univerzitetskog kliničkog centra, kada vidimo da se u svim gradovima u BiH grade nove bolnice, a da postojeća bolnica postane gradska bolnica.

Primarna zdravstvena zaštita je u nadležnosti Grada Zenica koju sprovodi javna ustanova Dom Zdravlja Zenica. Pored toga, javna ustanova Dom zdravlja obavlja i dio konsultativno-specijalističke zdravstvene zaštite na području Grada Zenice i Zeničko-dobojskog kantona.

Strategijom razvoja je definisan model intervencije kako bi se unaprijedila dostupnosti i kvalitet primarne zdravstvene zaštite u svim mjesnim zajednicama Grada Zenica.

Sekundarna i tercijarna zdravstvena zaštita su u nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona. Status Kantonalne bolnica Zenica nije jasno definisan ni u Strategiji razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2021. – 2027. godina izuzev primjene modela javno-privatnog partnerstva.

Uslove za dobijanje statusa Kliničkog centra utvrđuje Federalno ministarstvo zdravstva, a na ispunjavanju istih radi menadžment Kantonalne bolnice Zenica.

12. Gradska vijećnica, Emina Babić pita zašto tačka 1.2. "Upravljanje prostorom, sadržaj i aktivnosti" (strana 14) u dijelu u kojem se govori o zelenim površinama piše da imamo park na Trgu rudara kada je to zemljište prodato za gradnju nebodera visine 100 metara.

Izvršena je korekcija. Lokalitet „Trg Rudara“ prema usvojenom Regulacionom planu „Trg Rudara“ predstavlja stambeno-poslovnu zonu.

- 13.** Gradska vijećnica, Emina Babić pita zašto u dijelu "Upravljanje čvrstim otpadom – industrija" (strana 33) nije predviđeno rješenje budućeg načina eksploatacije deponije Rača i općenito pitanje odlaganja industrijskog otpada.

U toku je izrada Urbanističkog plana i u koncepciji Plana, odnosno u pripremi prostorne osnove, predviđeno je da se na lokalitetu Rača ne može vršiti odlaganje industrijskog otpada, te da se na ovom lokalitetu mogu izvoditi samo aktivnosti na sanaciji i rekultivaciji zemljišta u svrhu formiranja planom predviđene namjene prostora, a to su zelene površine namjenjene za odmor.

S obzirom da je investicija sanacije i rekultivacije zemljišta izuzetno velika (desetine miliona eura) i da je vlasništvo nad deponijom industrijskog otpada cca 75% u vlasništvu FBiH, a cca 25% u vlasništvu kompanije Arcelor Mittal (u toku je sudski spor), u ovom trenutku nije moguće sa sigurnošću odrediti kada će projekat sanacije i rekultivacije prostora početi i koliko će trajati.

Sanacija odlagališta Rača je uslovljena rješavanjem pitanja vlasništva. Mjera je definisana Akcionim planom za zeleni grad Zenica (Green City Action plan).

- 14.** Gradska vijećnica, Emina Babić konstatuje da u dijelu "Usklađenost, komplementarnost i međusobni uticaj planova" (strana 55) se uzimaju u obzir strateški dokumenti na nivou kantona, FBiH i BiH ali ja želim pitati zašto nisu uzeti u obzir neki zakoni kao npr Zakon o dopunama Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine F BiH“ br. 61/22) kojim se obustavlja izgradnja malih hidroelektrana.

Strateški dokumenti ne tretiraju primjenu pojedinačnih zakona. Izgradnja mini hidroelektrana nije planirana Strategijom razvoja.

Prostornom planom Zeničko-dobojskog kantona definisane su lokacije malih i srednjih hidroelektrana.

- 15.** Gradska vijećnica, Emina Babić konstatuje da u dijelu "Razvoj primarne proizvodnje i održivost ruralnih područja" (strana 66) se planira podsticanje primarne poljoprivredne proizvodnje ali mene interesuje zašto nisu uzeti u obzir preporuke iz analize kvaliteta zemljišta na području općine Zenica koju je radio Federalni agropedološki zavod što bi trebao biti osnovni pokazatelj kada je riječ o poljoprivredi.

U posljednjem izvještaju o monitoringu na području Općine Zenica za 2019. godinu koji je rađen od strane Federalnog zavoda za agropedologiju, nisu navede preporuke iz sprovedene analize kvaliteta zemljišta na području Općine Zenica. Urađen je monitoring zemljišta na području Općine Zenica, uzimanjem uzoraka

perkolata sa 10 lizimetarskih stanica odnosno na 10 različitih lokacija na principu slučajnog uzorka.

U odnosu na donesene zaključke nakon izvršenog monitoringa, Federalni zavod za agropedologiju je zadužen da svake treće godine vrši monitoring zagađenosti tla na području Grada Zenica. Rezultati ovog istraživanja su uzeti u obzir pri izradi pomenute strategije, a kao model intervencije postavljen je cilj edukacije poljoprivrednih proizvođača kroz saradnju sa institucijama koje su osposobljene za pojedine oblasti. Shodno tome, planirane su edukacije stanovništva u ruralnim područjima i poljoprivrednika na području Grada Zenica, u saradnji sa Federalnim agropedološkim zavodom po pitanju strukture zemljišta, upotrebne vrijednosti zemljišta te načina korištenja istog.

- 16.** Gradska vijećnica, Emina Babić konstatuje da u dijelu koji govori o prostorno planskoj dokumentaciji piše da je 2021. godine donesena Odluka o pristupanju izradi Urbanističkog plana za period 2014-2034 godina što je netačno i samo po sebi govori o tretiranju ove oblasti koja je najvažnija za razvoj grada pa želim pitati ko je konkretno radio na ovom segmentu strategije i da li su u izradi korišteni izvještaji o stanju u prostoru koje prema Zakonu o prostornom uređenju svake dvije godine radi Kantonalni zavod za urbanizam.

Vijeće općine Zenica je donijelo Odluku o pristupanju izradi Urbanističkog plana općine Zenica za period 2014-2034. godine ("Službene novine općine Zenica", broj: 1/14). Nosilac izrade Urbanističkog plana je Kantonalni zavod za urbanizam i prostorno uređenje Zeničko-dobojskog kantona. Obzirom da duži vremenski period nisu poduzeti konkretni koraci u izradi Urbanističkog plana od strane Kantonalnog zavoda za urbanizam i prostorno uređenje Zeničko-dobojskog kantona bilo je potrebno usvojiti novu Odluku o pristupanju izradi Urbanističkog plana Grada Zenica.

S tim u vezi, Gradsko vijeće je donijelo Odluku o pristupanju izradi Urbanističkog plana Grada Zenica za period 2021-2041.godine („Službene novine Grada Zenica“, broj:1/21)."

Kantonalni zavod za urbanizam je kao nosioc izrade u obavezi da koristi sve dostupne planske dokumente i izvještaje.

- 17.** Gradska vijećnica, Emina Babić zašto na nekim mjestima u Strategiji piše da je Urbanistički plan urađen a na nekim mjestima da se tek treba raditi.

Urbanistički plan Grada Zenica iz 1983. godine je nevažeći. Donesena je Odluka o pristupanju izradi Urbanističkog plana Grada Zenica za period 2012-2041. godine. U Strategiji razvoja se kroz tekst spominje izrađen Urbanistički plan kao ishod odnosno ciljni pokazatelj sektorskog cilja 3.4., a koji se tiče unapređenja prostorno-planske dokumentacije i definisanja cjelokupnog područja Grada Zenica.

- 18.** Gradska vijećnica, Emina Babić pita koji je razlog da se Strategija razvoja donosi za period od 4 godine a akcioni plan za period od 2 godine?

Shodno Zakonu o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine strategije razvoja se donose na vremenski period usklađen sa ciklusom planiranja Evropske unije (2021-2027) i izrađuju trogodišnji plan rada prema principu 1+2, što je slučaj sa akcionim planom.

- 19.** Gradska vijećnica, Emina Babić konstatuje da se u tabeli nalazi veliki broj projekata, pa bih željela pitati da li za njih postoji projektna dokumentacija i građevinske dozvole, na osnovu čega je izvršena finansijska procjena vrijednosti i da li je Gradsko vijeće, kao jedino ovlašteno, donijelo odluku o izgradnji.

Implementacija projekata se vrši u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima, a u okviru nadležnosti Grada i gradskih službi, kao i opredjeljenim budžetskim sredstvima. Izrada projektne dokumentacije i pribavljanje odobrenja za građenje se vrši sukcesivno u skladu sa utvrđenim prioritetima.

Za pojedine kapitalne projekte velike investicione vrijednosti je sačinjena projektna dokumentacija koja između ostalog podrazumijeva predmjer i predračun radova.

- 20.** Gradska vijećnica Emina Babić konstatuje da su u tabeli mnogi projekti označeni sa nula sredstava, pa bih molila da mi pojasnite zašto je to tako?

Za određeni broj projekata nisu potrebna finansijska sredstva jer podrazumijevaju izradu akata, baza podataka, planova koji se rade ili će se raditi u sklopu redovnih poslova.

- 21.** Gradska vijećnica Emina Babić konstatuje da u tabeli pod tačkom 2.1.1.5. "Zatvoreni olimpijski bazen" piše da će se za izgradnju bazena u tekućoj i sljedećoj godini izdvojiti 5.270.000 KM a na stranici grada je objavljen tender u vrijednosti 9.000.000. KM. Da li je to neka greška?

U periodu pripremanja Akcionog plana urađena je procjena kako je to i jedino moguće za realizaciju projekta po fazama. Izmjena procjenjene vrijednosti je uslijedila nakon pribavljanja predmjera i predračuna radova za I fazu projekta. Izvršena je korekcija u Akcionom planu.

- 22.** Gradska vijećnica Emina Babić konstatuje da u tabeli pod tačkom 3.4.1. "Izrada nedostajuće prostorno-planske dokumentacije" navodi se da izrada Urbanističkog plana Grada Zenica iznosi 20.000 KM, a izrada Urbanističkog plana Nemila 150.000 KM. Da li je to neka greška?

Ugovor o izradi Urbanističkog plana naselja Nemila potpisan je sa javnim preduzećem Za prostorno planiranje i uređenje grada 2012. godine u iznosu od 70.200,00 KM.

Ugovor za izradu Urbanističkog plana Grada Zenice potpisan je sa Kantonalnim zavodom za urbanizam 2014. godine, a cijena izrade iznosi 21.645,00 KM. Zakonom o prostornom planiranju i građenju Zeničko-dobojskog kantona je definisano da Urbanistički plan Grada Zenica može raditi samo Kantonalni zavod za urbanizam čiji se rad finansira iz budžeta Zeničko-dobojskog kantona tako da navedeni iznos predstavlja sufinansiranje izrade planskog dokumenta.

23. Gradska vijećnica Emina Babić moli da se u Strategiji jasno definišu:

a) Izgradnja novog Univerzitetskog kliničkog centra

- Isti odgovor kao i na pitanje pod rednim brojem 12

b) Status i razvoj Univerziteta Zenica

- Navedeno ne spada u nadležnost lokalne samouprave, predškolski odgoj i obrazovanje je kao nadležnost lokalne zajednice obuhvaćena strateškim planom.

c) Budući status prostora na kojem se trenutno nalazi Garnizon

Prostornim planom Grada Zenice definisano je da se objekti i površine koje pripadaju Kasarni i Kazneno popravnom zavodu zadržavaju na postojećim lokacijama do donošenja novog Urbanističkog plana za centralno gradsko područje (primarni centar), kojim će se ovi objekti i površine ili zadržati na postojećim lokacijama ili planirati za izmještanje na druge lokacije izvan centralnog područja grada Zenice uz saglasnost vlasnika. S tim u vezi, Gradsko vijeće je donijelo Zaključak o opredijeljenosti Grada Zenica o statusu objekata i prostora od interesa za budući razvoj grada. Buduća namjena ovih prostora proistići će iz detaljne analize šireg prostora.

d) Status prostora koji trenutno koristi AM u slučaju da prestane sa radom što je veoma moguće obzirom na iskustva iz drugih zemalja u tranziciji iz kojih se kompanija povukla nakon uvođenja i primjene zakona o zaštiti okoliša

- Prostor koji trenutno koristi ArcelorMittal, Urbanističkim planom i dalje će se planirati kao radne površine.

- e) Mogućnost alternativnog rješenja grijanja grada u slučaju da AM prestane sa radom U Urbanističkom planu grada Zenica za period 2021-2041., koji je u završnoj fazi izrade, je navedeno:

- Isti odgovor kao i na pitanje broj 11

- f) Rješenje budućeg načina eksploatacije deponije Rača i općenito pitanje odlaganja industrijskog otpada.

- Isti odgovor kao na pitanje broj 13

- g) Izgradnja centra za mehaničku obradu komunalnog otpada i proizvodnju goriva iz otpada (RDF/SRF) što je utvrđeno ugovorom o nastavku dugoročne saradnje sa ALBA Zenica.

Primjedba je djelomično usvojena. Projekat izgradnje centra za preradu otpada i proizvodnju energetskog goriva iz otpada je dodatno obrazložen (stranica 77. i 78.).

- h) zabrana izgradnje malih hidroelektrana

- Isti odgovor kao na pitanje pod rednim brojem 15

- 24.** Kantonalni zavoda za urbanizam i prostorno uređenje ulaže primjedbu i predlaže koordinaciju i usklađivanje strateškog planiranja u fazi saobraćaja. Obzirom da je u fazi izrada Prostorne osnove Urbanističkog plana za Grad Zenicu, te da su se sa Nosiocima pripreme (Grad Zenica) postavili određeni ciljevi saobraćajne infrastrukture, smatraju da iste treba sadržavati i pomenuti dokument koji je u fazi izrade.

Primjedba se djelomično uvažava. U strateškom dokumentu su uključeni ciljevi razvoja saobraćajne infrastrukture u skladu sa koncepcijom Urbanističkog plana koji je u pripremi (stranice 86., 87. i 88.).

Izgradnjom kružnih raskrsnica na M-17 će se usporiti saobraćaj, povećati protočnost saobraćaja između lijeve i desne obale rijeke Bosne, te osigurati i bezbjedniji priključak naselja orijentisanih na ovu cestu. Izgradnjom mostova u Perinom Hanu (poveznica za Drivušu) i Blatuši značajno će se rasteretiti ulaz u grad.

- 25.** Udruženje Eko Foruma Zenica je dostavilo primjedbe, prijedloge i sugestije koje se odnose na viziju razvoja Grada Zenica, strateške ciljeve dužinu strateškog dokumenta i strateške ciljeve sa fokusom je na Gradu Zenicu kao zeleni grad. Predložena su i 4 nova strateška cilja.

Strategija razvoja integriše prethodno usvojene strategije i planove. S tim u vezi, programi, projekti i aktivnosti preuzeti i integrisani u ovaj dokument su i iz Akcionog plana za zeleni grad Zenicu (GCAP) koji utvrđuje mjere u cilju postajanja čistog, aktivnog i za život ugodnog grada, otpornog na buduće pritiske na okoliš.

Stav Razvojnog tima je da se završnoj fazi izrade dokumenta strateški ciljevi i vizija ne mogu mijenjati. Eko Forum je aktivno učestvovao tokom cjelokupnog procesa izrade Strategije razvoja.

26. Komisije za pitanja mladih predložila je sljedeće inicijative koje se odnose na pitanje mladih:

a) izrada Strategije za mlade

- Stav razvojnog tima je da se ne rade dodatni strateški dokumenti jer je Strategijom planirana izrada Akcionog plana kojim će se obuhvatiti položaj i potrebe mladih.

b) izdvajanje kancelarije za mlade

- Grad Zenica već ima opredjeljen namjenski prostor za aktivnosti mladih i to objekat „Dom mladih“.

c) kontinuirano održavanje manifestacije “Dani zeničke mladosti” koja može imati promjenjiv sadržaj ali u svojoj osnovi ona izgrađuje kapacitete mladih ljudi i njihovih organizacija za: vježbanje pisanja kvalitetnog CV- a, učenje razgovoru za posao, pisanje biznis planova i biznis programa

Budžetom Grada Zenica su kontinuirano opredjeljena sredstva za realizaciju manifestacija koje su namjenjene organizacijama koje se bave mladima, te samim tim ne postoji prepreka da se naprijed navedeno realizuje kroz programske aktivnosti.

Nosioci ovih aktivnosti trebaju biti nevladine organizacije u saradnji sa službom za zapošljavanje/agencijom ZEDA kroz projekte.

d) budžet za mlade - na posebnom dijelu budžeta, akumulirano izlistane sve stavke koje se tiču mladih ljudi i njihovih organizacija kako bi bile vidljivije i jasnije prezentovane namijenjenoj skupini

- Budžetom Grada su opredjeljena sredstva za mlade kroz realizaciju aktivnosti i organizaciju djelovanja svih službi Grada Zenica.

e) program za štice JU Dom porodica” - organizacija koja je upravitelj Centra za mlade da bude obavezana da jednom mjesečno kreira određen sadržaj namijenjen isključivo štice JU Dom porodica sa ciljem da se djeci u JU omogući druženje i vid edukativne zabave

Planom rada javne ustanove Dom porodica predviđene su aktivnosti koje podrazumijevaju druženje i edukaciju, a osim toga navedena Ustanova ima adekvatan prostor za realizaciju različitih sadržaja što daje mogućnosti

organizacijama i pojedincima da svojim aktivnostima i programima doprinose socijalizaciji štićenika Ustanove uz prethodnu saglasnost i dogovor sa upravom.

- f) nasljeđivanje knjiga za osnovnu školu - Komisija u najboljoj nakani predlaže da se svake godine finansira nabava udžbenika za različite razredne grupe učenika tako što će ti novi, nabavljeni udžbenici biti nasljedni za narednu generaciju.

Grad Zenica svake godine nabavlja udžbenike za učenike prvog razreda.

Nabavka knjiga za različite razredne grupe se realizuje putem Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport kao i putem Ministarstva za boračka pitanje za boračku populaciju Zeničko-dobojskog kantona.

- g) uvrštavanje mladih u izvještaje JP/U - radi kontrole kretanja mladih u JU/P te sa dobijenim informacija uticati na profesionalnu orijentaciju učenika sa ciljem popunjavanja upražnjenih mjesta/deficitarnih kadrova.

- Navedeno ne spada u nadležnost lokalne uprave.

- h) izrada indeksa opravdanosti korištenja prostora u Centru za mlade - kako bi i druge organizacije dobile mogućnost smještaja u prostorne kapacitete Centra, kada organizacija koja se već nalazi u Centru više svojim radom ne doprinosi cilju radi kojeg je osnovan Centar/mladima/radi kojeg su i ostvarili pravo na prostorije.

Centar za mlade je Sporazumom namjenski dodjeljen na upravljanje i korištenje mladima. Opravdanost korištenja se može pratiti kroz godišnje izvještaje.

- 27.** Koalicija nevladinih organizacija Positive Tolerance dostavila je niz svojih komentara i prijedloga na Nacrt strategije Grada Zenica, i to:

- a) Izmjena Swot analize i izmjena vizije Grada koje bi automatski dovele do promjene strateških ciljeva, te dopuna misije Grada Zenica
- b) Promjenu strateških ciljeva
- c) Strateški cilj 1 – obezbijediti uslove za diverzificiran razvoj privrede posebno MMSP koje koriste savremene tehnologije i primjenjuju principe cirkularne ekonomije i održivog razvoja i to kroz:
 - Prostorno – plansku dokumentaciju
 - Urađen program razvoja kroz katalog javno-privatnog partnerstva i oblast laboratorijskih ispitivanja koja se vrše u ZEDI
 - Razvijanje socijalnog poduzetništva
 - Razvijena funkcionalna infrastruktura za razvoj turizma
- d) Strateški cilj 2 - uspostavljanje strateškog upravljanja društvenim djelatnostima u Gradu i to kroz:

- Socijalnu i primarnu zdravstvenu zaštitu dostupnu svim građanima
 - Omogućavanje raspoloživosti sportske infrastrukture pojedincima i kolektivima
 - Razvijanje obrazovnog sistema po Triple helix principu
 - Definisanje Programa i utvrđivanje mjera za proces „Rebranding Grada Zenica“
 - Proširitivanje muzejske djelatnosti sa sadržajima i objektima
- e) Strateški cilj 3 – Razvijanje sistema svih komunalnih usluga sa naglaskom na mobilnost građana i ažuriranje akcionih planova za zaštitu i unapređenje okoliša i to kroz:
- Snadbijevanje vodom iz gradskog vodovoda da bude dostupno svim prigradskim naseljima
 - Uspostavljanje ekološkog gradskog prevoza
 - Rekonstruisanje mreže gradskog grijanja
 - Zaštiti određena područja u cilju očuvanja biodiverziteta
 - Urađen Program formiranja Eko muzeja za područje Vranduka
 - Program sanacije komunalne i industrijske deponije u Tetovu

Odgovor na dostavljene primjedbe Koalicije nevladinih organizacija Positive Tolerance:

Strategija razvoja integriše prethodno usvojene strategije i planove. S tim u vezi, programi, projekti i aktivnosti preuzeti i integrisani u ovaj dokument su i oni iz Akcionog plana za zeleni grad Zenicu (GCAP) koji utvrđuje mjere u cilju postajanja čistog, aktivnog i za život ugodnog grada, otpornog na buduće pritiske na okoliš.

Stav Razvojnog tima je da se u ovoj fazi strateški ciljevi, vizija, misija i Swot analiza ne mogu mijenjati, u toku izrade strateškog dokumenta, nevladine organizacije su bile kontaktirane putem email da dostave svoje komentare na strateški dokument u ranijim fazama izrade.

28. Udruženje poslodavaca Grada Zenica dostavili su niz primjedbi i sugestija na Nacrt Strategije Grada Zenica i to:

a) Integrisati listu skraćenica u Nacrt strategije,

- Prihvaćena primjedba na način da su skraćenice zamjenjene punim nazivima.

b) Navesti JP koja su poslovala sa gubitkom i ona koja su pozitivno poslovala,

- Godišnji izvještaji o radu svih javnih preduzeća su javno dostupni na web stranici grada pri sekciji Centar za investitore. U tabeli 5 je dat pregled poslovanja svih javnih preduzeća Grada Zenica.

- c) Korekcije način pisanja rečenica
 - Neprecizno definisano
- d) Naglasiti učešće Dijaspore u „Modelu intervencije“ dodati naglasak na „Dijaspore sa svojim kapacitetima“, te u „Očekivanim rezultatima provedbe“ uraditi izmjenu na „Aktivno učešće Dijaspore u poduzetničkim aktivnostima“, Prihvaćena primjedba. Izmjene u prioritetu 1.1. (mjere 1.1.1. i 1.1.2.)
- e) Preduzeća otvorena zajedničkim ulaganjima sa Diasporom istaći po godinama,
 - Ne postoji precizna baza podataka
- f) Grad treba planirati više poticaje privredi, na način da se dosadašnje sufinansiranje start up-a i podrške MPS u iznosu od 5.000,00 KM poveća na 7.000,00 KM, te da se na godišnjem nivou opredijeli 350.000,00 KM,
 - Visina podsticajnih sredstava za oblast privrede se utvrđuje posebno za svaku godinu kroz Budžet Grada Zenica, a Programom mjera za unapređenje privrede, koji usvaja Gradsko vijeće, definiše se visina podsticajni sredstava po mjerama.
- g) Sufinansiranje ženskog poduzetništva povećati sa 5.000,00 KM na 7.000,00 KM,
 - Visina podsticajnih sredstava se definiše Programom mjera za utrošak podsticajnih sredstava namijenjenih za oblast privrede koji usvaja Gradsko vijeće.
- h) Raditi na promociji Univerziteta, posebno na dijasporu druge ili treće generacije sa namjerom da se privuku mladi koji bi studirali u Zenici i da takva aktivnost treba biti uvrštena u Strategiju Grada Zenice.
 - Informacije o studijskim programima Univerziteta u Zenici su sadržane u promotivnim materijalima Grada Zenica.

29. Ekološko udruženje „EKO TVRTKOVAC“ dostavilo je svoje komentare na Nacrt Strategije Grada Zenica i to:

- a) formiranje tima i izrada potrebnih studija za usvajanje Parka prirode Babino-Trvrtkovac
 - Gradsko vijeće nije razmatralo Inicijativu za pokretanje procedure za proglašenje Parka prirode Babino-Trvrtkovac.

b) redefinisanje vodozaštitnih zona izvorišta Babine rijeke

- Prioritetom 3.2.2. - obezbjeđenje pitke vode za sve građane Zenice, odnosno projektom 3.2.2.6. Zaštita izvorišta, planirana je izrada Elaborata za zaštitu izvorišta i implementacija projekata za zaštitu izvorišta. S tim u vezi, planirano je donošenje Odluke o vodozaštitnoj zoni sliva Babine rijeke na osnovu Elaborata o vodozaštitnoj zoni koji treba biti izrađen na osnovu stvarnog morfološkog stanja na terenu.

c) razvoja turističke ponude grada, te uvrštavanje prijedloga koji su dostavljeni:

- I. Dom (raskršće za Seoce i Arnaute)-izgradnja akva parka koristeći model javno-privatnog partnerstva
 - II. Borovi u Arnautima-izgradnja eko sela i restorana koristeći model javno-privatnog partnerstva
 - III. planirati izgradnju dva objekta zatvorenog tipa i to u blizini izvora Selačke rijeke i na platou Radinovići (Lastavica), planinsko-šumskom dijelu Babinskog sliva
- Prioritetom 1.2.1. Promocija kulturno-historijskog naslijeđa (arhitekture i kulturne baštine Grada) i projektom 1.2.1.6. planirana je Izrada planova upravljanja, utvrđivanje i rješavanje vlasničkih odnosa, priprema javno-privatnih partnerstava i poveznica s ekonomskim razvojem.

d) razvoj proizvodnje i održivosti ruralnih područja sa prijedlozima:

1. Prijedlog formiranja posebnih strukovnih udruženja koja će biti uvezana u Savez poljoprivrednika Grada Zenica uz koordinirajuću ulogu gradske službe.
 - Poljoprivredna udruženja mogu formirati interesne grupe, odnosno poljoprivredni proizvođači, i sama ta udruženja formirati Savez poljoprivrednika, a Grad može pružiti stručnu pomoć udruženjima prilikom apliciranja na projekte. Udruženjima se ne može dati dio obaveza resorne službe, jer je ista odgovorna za zakonsku provedbu aktivnosti (evidencije, potvrde, poticaji i dr.).
2. Prijedlog formiranja poljoprivredne zadruge i uspostave poljoprivredne cjeline
 - Grad Zenica kao jedinica lokalne samouprave ne može biti osnivač zadruge jer Zakonom o zadrugama osnivač zadruge mogu biti fizička i pravna lica.

Razvojni tim za pripremu i izradu

Strategije razvoja Grada Zenica 2023-2027. godine